

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VI. Examinantur reliqua, quae de Indulgentiis à Caietano Pontifici
exposita Suauis narrat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

13 Nec officit, quod Suavis per consuetam confidentiam obiicit doctrinæ Catholicæ: Si Christi satisfactio infiniti fuit pretij, frustra sit accessio ex satisfactionibus Sanctorum. Mirum quod non intelligat, idem posse confici de Diuina potentia; cui, cum infinita sit, frustra vis causæ creatæ adiungeretur. Si pariter Dei misericordia est infinita, fides, merita, preces, & quidquid nos conamur, incassum caderent. Aliud est, vim quamdam esse infinitam ex se; aliud, infinito modo sese impendere effectui. Sic Atlas quidam posset vnâ cum puerulo arundinem gestare, dummodò illi ponderi gestando tantum impenderet virium, quantum de se non iussiceret, sed ad opus peragendum vires etiam pueruli postuleret. Itaque quod Deus facit in donis naturæ, dum ad ea progignenda vim etiam creatam sibi sociam adsciscit; itidem in donis gratiæ facere solet, dum vult Angelos alterum ab altero illustrari, eisdemque hominibus custodes adesse; inter homines verò, Sacerdotes, & adhortationes ac preces alterius alteri prodesse. Consimili tandem ratione vult, ad Sanctorum gloriam, arctiusque charitatis vinculum inter Christianos, veniam à peccatoribus impetratam solum ex peculio redundante Sanctorum; quod non solum ipsis abundat, sed cunctis etiam illorum fratribus in Christo renatis.

CAPVT VI.

Examinantur reliqua, quæ de Indulgentiis à Caietano Pontifici exposita Suavis narrat.

1 **P**ergit Suavis narrare, Caietanum suasisse Pontifici, ad sustinendum Indulgentiarum pretium, vt veterem seueritatem Ecclesiasticæ disciplinæ circa *Sacramentales penitentias* reuocaret; affirmantem, tamen minimè dubitandum sit, inesse Pontifici potestatem à quocumque genere pœnæ absoluendi fideles; tamen exploratum esse, morem veteris Ecclesiæ fuisse, eam solum pœnam per Indulgentias condonari, quæ fuisset à Confessoribus iniuncta. Proinde, si ab his antiquus pœnitentiæ rigor adhiberetur ex præscripto Canonum ad id spectantium, futurum fuisse, vt re-feruesceret languescens Christianorum feruor, & auctoritas Sacerdotum resurgeret, & Indulgentiarum existimatio mirificè refloresceret. Subdit, placuisse Pontificis animo consilium: sed cum Congregationi Pœnitentiariæ expendendam proposuisset, rem grauissimis adeò plenam difficultatibus visam esse, vt communi Consultorum nomine Cardinalis Puccius, summus Pœnitentia-

Pars I.

V

rius,

1522.

rius, fuerit Pontificem dehortatus, proposito periculo, ne Christiani populi nouum illum rigorem passuri non essent: adeoque ex huiusmodi consilio, recuperandæ Germaniæ loco, obsequentes Pontifici Prouincias perditum iri.

At hæc narratio veri speciem haud præferret. Etenim vel Caietani mens erat, ut post renouationem grauiorum pœnarum sacramentalium Indulgentiæ concederentur ad relaxandam *Purgatorij* pœnam, huiusmodi afflictationibus respondentem, quæ Indulgentiarum vi fuisset deleta; & hoc pacto perdurabat integra difficultas, quam narrat Suauis fuisse prius ab eodem Caietano propositam. Vel intendebat, Indulgentiis remitti solum debitum iniunctæ à Confessario pœnæ, perseuerante debito cum ipso Deo per peccata contracto, & quod vi pœnæ à Confessario impositæ delendum esset. At hoc pacto reualefcebat argumentum Lutheri, damnantis ex eo Indulgentias, uti noxias, quod vnicus earum effectus esset ægrotum liberare ab obligatione medicinæ salutaris adhibendæ. Quo argumento S. Thomas redarguerat eos Doctores, qui efficaciam Indulgentiis tribuebant solum à pœnis Canonicis liberandi; præterquam quod verba in earum concessionibus usurpata ab Urbano II. à Concilio Claramontano, à Gelasio II. ab Honorio III. aliisque, palàm faciunt, eos voluisse ab ea pœna fideles absolueri, quæ responderet in *Purgatorio* illi Canonicæ pœnæ, à qua Indulgentiæ operâ exoluebantur. Non potuit igitur Caietanus, tam egregius & Theologus & Aquinatis sectator, huiusmodi consilij auctor esse.

Vide Mortuum de pœnis lib. 10. cap. 22.

Verum quidem est, quod subiungit Suauis, cum tentaret Pontifex moderari eos prouentus, qui ob concessas à Pontifice facultates dati *Datarie* nomen fecere, in eas difficultates atque incommoda incidisse quas animo non præuiderat. Enimuerò pro aliquibus legum relaxationibus sumptus remittere, perinde erat ac disciplinam remittere. Nam sicuti pecunia vi quâdam omnia est; ita pecuniaria pœna pluri æstimatur quàmuis aliâ, quæ ab Ecclesiastico foro possit infligi: cui cum haud liceat, uti licet profano, Legum dissolutioni frangum iniicere ex ferro, opus est ut iniiciat ex argento. Præterea fideles leuare eâ pecuniæ solutione, quæ fit Pontifici ob diplomatum & facultatum concessionem, iuxta id erat, ac ærarium exinanire satis iam per se exhaustum, & quidem tempore summæ indigentia; simulque euertere tot honestorum hominum fortunas, qui bonâ fide coëmerant munera hisce prouentibus innixa.

Nec satis erat antecedentium Pontificum culpæ rem vertere; Etenim,

Etenim, ut hoc ita sit, non idcirco iis qui succedunt, licet facta infecta reddere; sed par est medicum imitari, qui nactus corpora præcedenti intemperantiâ debilitata, non perinde illis consulit ac si essent valida; sed posito ex intemperantiâ damno, quàm saluberrima possit pro rei conditione medicamenta præscribit. At insuper verum est, hanc morbi speciem, ut in aliis compluribus vsuuenit, non tam Principis vitium esse, quàm Principatus, imò & hominum vniuersè. Et primò quidem expendamus aliorum ditiones, & obseruemus, an ferè omnes ad statum deteriorem redactæ sint quàm Pontificia; seu de profana sermo sit, quæ ad subiectos illi populos coarctatur; seu de sacra, quæ vniuersum Clerum Catholicum complectitur. Profana Imperia, quæ naturâ, quæ consuetudine per successionem continuantur; ac proinde illorum Principes possunt ad plurimas ætates sua consilia extendere, iisdem profutura. At verò Pontifices ferè senes eliguntur, ac planè certi, post breuem eorum vitam successurum Pontificem sibi non præuisum, atque in pluribus à decessore discrepantem: quod uti alioqui plurima maximaque confert commoda, ita hoc parit incommodum, ut nequeat hic Princeps longè prospectum capere ad ea rebus publicis admouenda remedia, quæ diurnam postulant curationem.

4 Et tamen ærarij angustia communia cunctis magnis Principatibus sunt incommoda, tameti ab hoc peculiari incommodo immunibus. Cuius rei euidentis est ratio. Quicumque Princeps, quò auitiæ notam euitet, perinde quasi citra indigentiam vectigalia à subditis exigat, oportet ut quidquid à sua ditione collegerit, totum expendat, satis modico contentus ærario. Cùm autem superueniat interdum noua pecuniæ difficultas ad sumptus extraordinarios, necesse tunc est aliunde argentum conquirere, adeoque alia onera populis imponere. Ex his verò minima pars ad Principem confluit, maxima per aquæductus disperditur, antequam in fontis alueum influat. Ut leuiora sint huiusmodi onera, minusque intolerabilia, imponuntur vel perpetua, vel diuturno tempore duratura; ex quibus fundus constituitur, cuius in fructibus, pro ipsorum perpetuitate seu diuturnitate moderatis, nititur securitas prouentuum ingentis pecuniæ, quam præsentem ac totam simul à mercatoribus Princeps accipit, quæ vrgenti necessitati satisfaciat. Cessante eâ extraordinariâ necessitate, exempli gratiâ, belli gerendi, emunctum remanet ærarium, & ordinarij redditus diminuti ob accepta à militibus detrimenta: adeò ut vix liceat à nouis populorum oneribus temperare, nedum releuare iam imposita; quandoquidem ipsa splen-

3522. splendoris atque Aulae Principis diminutio, spectaculum euadere nimis deforme, nimisque ingratum vel ipsis subditis, in quorum leuamentum induceretur. Ita paulatim augentur variorum generum tributa, iam illis oppignorata, qui tributis tamquam vadibus acceptis, presentem pecuniam dedere: ac proinde, si eorum potestatem fieret reuocatio, fides publica violaretur, & omnis praecederet aditus Principi ad comparanda subsidia in huiusmodi angustis deprehensio.

Neque tamen ob ea incommoda humana Respublica euerteretur, ut experientia liquet; non solum quia fortuiti casus, rerumque humanarum vicissitudines citra Principis fraudem e medio tollunt, prouentus qui ex oppignoratis fundis hauriebantur, unde iisdem spoliantur emptores, quemadmodum plane contingit emptori casus, ubi fluius eius fundum absorbeat: sed etiam, quia reipsa, quicumque tandem imposto vectigali, semper penes subditos Principis pecunia persistit; adeoque dum emunguntur alij, alij pinguescunt, & vniuersa Communitas, quae totum quiddam est, eundem iugiter obtinet rerum statum.

Quamquam autem, quod spectat ad Pontificem, haec tributa, ab omni Christianorum genere collata, videantur confluere ad diuidendos tantummodo Pontificiae ditionis populos; reuera tamen haec ita se res habet. Etenim satis constat, hos non esse locupletiores praeter alios, nisi quantum fert moderatius eorum regimen, statusque pacatior supra quam vsuuenit profanorum Principum ditionibus. Huiusce rei ratio ex eo petitur, quod Romana Aula, quae his collationibus totius Christiani Orbis fruitur, constat eundem ex totius Christiani Orbis hominibus: & quamuis plures in ea Itali numerentur, quam Transmontani, pluresque ex Prouinciis subiectis Ecclesiae, quam ex aliorum Principum ditionibus; non tamen discrimen inde ortum discernitur paupertatis aut opulentiae, si totius Catholici populi amplitudo spectetur. Quapropter, qui se a Pontificis obedientia subduxere (prout alibi considerauimus) pecuniosiores certe non sunt vel alios qui Pontifici nunc obtemperant, vel ipsis quo tempore illi obtemperabant.

Haec igitur ratiocinatio, sapientissimo experientiae magister deducta, satis poterat nouum Pontificem admonere, eius animi feruentiora consilia, esse formas quasdam abstractas, speculatas quidem speciosas, sed subiectae materiae conditionibus minime accommodatas: adeoque earum plurimas, a quibus ille ante tantumquam a quibusdam monstris abhorrebat, iam esse minimum meliorum

1522

lorum inter ea quæ fieri possent: quod sanè penes prudentes rationem induit boni, & laudem, & honestatem.

8 Est pariter veritati consentanea ea ratio, quam Suanis asserit à Soderino Cardinali propositam Pontifici; Emendationem *Datariæ*, aliorumque Ecclesiasticorum Romæ Magistratum, hæreticorum conuersioni parum esse conducibilem. Cum enim illi honesti gratiâ nequaquam mouerentur, huiusque Principatus non restitutionem, sed dissolutionem percuperent; nunquam eorum libidini satisfactum iri, nisi Romanus Pontifex in ordinem cum ceteris Episcopis redigeretur. Quin ex eo quod ipsorum causâ emendatum fuisset, plausum auctoritatemque apud populos sibi comparaturos fuisse; gliscente in dies ipsorum audaciâ ad efflagitandas res, vulgò quidem speciosas, sed reuerà contra ius falsque, & quæ peragi plane nequirent: atque ita experimento compertum esse, moderatis concessionibus iratum quidem populum quandoque placari posse, perduellem non posse: adeoque perduellionis incendium non nisi vel terroris gelu, vel sanguinis pluuiâ restingui. Verumtamen non idcirco emendationes congruas esse omitendas, quæ plurimum valent ad bonitatem propriæ causæ in conspectu generis humani comprobendam, & ne ad rebellantium signa etiam malè affecti transfugiant; sed oportere cuncta peragi per quamdam voluntariam moderationem, quâ patefiat, sponte consuli subditorum obsequentium leuamento, non vi compelli ad contumacibus satisfaciendum. Quod quidem abundè præstitit Romana Ecclesia, abusus plurimos resecano, moresque ac disciplinam reparando, quando hæreticorum factio tam apertè implacabilis grassabatur, vt nemo profus nouas leges vtilitati potius recuperandi perditos, quam studio perficiendi probos, posset adscribere.

9 Tunc itaque Pontifex à re præsentis sibi statuit ordiendum, temporis consilio relictis Constitutionibus, in posterum profuturis. Quapropter & Indulgentias perparce concessit, & quæstiuosa in facultatibus indulgendis liberalitati modum adhibuit. Simul etiam Nuntium in Germaniam ad Conuentum, absente Cæsare Norimbergæ coactum, destinauit Franciscum Cheregatum, Vicentinum, cuius supra facta est mentio, * & cuius operâ antea Cardinalis Suedunensis, postea verò Adrianus Cardinalis Cornetanus, vsi fuerant in grauib; negotiis peragendis, variisque legationibus apud multos Europæ Principes obeundis, quemque dein etiam Leo Decimus prius ad Regem Angliæ miserat, inde duobus ante obitum

* Hæreticum apparatus ex literis diplomatis, aliisque scripturis, communicatis Auctori à Cheregatorum familia.

1522. annis ad Carolum Hispaniæ Regem, vt cum eo de controuersis transigeret, quam Vrini Leonis cognati agitabant super quibusdam oppidis Carolo subiectis. Per eam ille occasionem egerat in Hispania cum Adriano, in cuius Pontificatu eam fruebatur prærogatiuâ, quâ pollet apud nouum Principem, quisquis ab eo inter plures ignotos idoneus agnoscitur.

CAPVT VII.

Mandata Nuntio Cheregato præscripta.

^a Scripturæ hic citatæ leguntur in libro, cuius titulus est, *Fasciculus rerum expe- tendarum Et fugiendarum*, in. pref. to an. 1533. & in 1. tom. Const. Cæsarearum à Goldasto hæretico. ^b Diploma est 9. Septembria 1522.

DVo^a potissimum Cheregato iniuncta: ^b Hungariæ à Turcarum aggressionibus defensio, & Germaniæ à Lutheranæ contagione curatio. Nos de postremo loquemur, quippe ad nostrum argumentum spectante.

Scriptit Pontifex ad Conuentum vniuersè diploma, quo querebatur, non modò vulgus, sed plerosque nobilium, Cæsareo Edicto neglecto, Lutheranæ impietati fauere; adeoque Sacerdotum bona diripi (quod fortasse, aiebat ille, hisce tumultibus præcipuum fomitem præbuerat) cunctisque legibus Ecclesiasticis simul ac profanis obedientiam abrogari. Præmonebat, incassum eos aut sanguinis profusione victoriam ab externis hostibus reportaturos, dum tabificum schismatis hæresisque venenum intra ipsorum viscera nutritur. A se quidem, cum in Hispania degeret, & Cardinalis esset, magno doloris sensu audita fuisse tam graui Germaniæ suæ mala; sed ipem etiam conceptam, futurum fuisse, vt breui tum ipsâ errorum stoliditate, tum hereditariâ nationis pietate profusè extinguerentur. At verò, cum cerneret illius pestiferæ plantæ ramos tam latè diffusos, se ob oculos ipsis ponere, quantâ Germanici nominis ignominia sinerent sibi fucum indignè fieri à fraterculo apostata, qui deserta semitâ, tot præclarissimorum Sanctorum vestigiis trita, & innumerabilium Martyrum sanguine stratâ, gloriabatur, vt impius olim Montanus, sibi vni Spiritum sanctum affusum; Ecclesiam verò vniuersam iactabat ad eam vsque ætatem in tenebris iacuisse obuolutam. Proinde eos adhortari, vt omnem operam industriamque conferrent, ad Lutherum eiusque affectas ad veritatem Catholicam reuocandos. Vbi verò obdurati persistere- rent, resecandos, vt membra iam putrida, à sano corpore. Ita duos fratres seditiosos Dathan & Abiron à tellure viuos absorptos ob indignationem diuinam; Dei que iussu capitali poenâ puniri hominem, Sacerdotis imperio detrectantem: ita Apostolorum Prin-